

Haložani in živinoreja.

Banko Zunkovič.

Kaj rad se spominjam veselega življenja, ki je bilo vladalo med našimi Haložani pred kakimi petin-šestdesetimi leti, ko je še rodila naša stara vinska trta, ko se še vinogradnikom ni bilo treba v toliki meri pehati in truditi za kapljico rujnega vina — za svoj obstanek.

„Vinograd obdelovati Slovenec mora znati! Kdor delal prav ne bo, naj pije pa vodol.“

razlegalo se je od hriba do hriba, od kleti do kleti in pošteno židane volje, so se pozno v noč poslavljali dobri prijatelji drug od drugega, krepko si stiskajoč svoje žuljave roke.

Prisla pa je nesrečna trtna uš nad veselo Haložke gorice in uničila tekem nekaj let našo domačo vinsko trto in z njo seveda tudi nekdanjo pošteno — veselo življenje naših Haložanov. Iz prekrasnih vinogradov so nastale v najkrajšem času prave pustinja, iz bogatih, veselih haložkih „knezov“ usmiljenja vredni roveži. Z velikanskim trudom in težavo so pričeli stare uničene večinoma skalovite vinograde rigolati in masajati z novo ameriško trto. — Nastalo je na ta način sicer mnogo prav lepih, da vzornih vinogradov, a radi raznih težkoj pri obdelovanju ameriških nasadov, kakor pomanjkanja potrebnega denarja, delavcev, gnoja itd. je ostalo osobito po Gornjih Haložah žalobno še mnogo mnogo prejšnjih vinogradnih parcel neobdelanih. Ze od daleč zapaziš te prazne krpe, na katerih raste le tu in tam še kako kopinje, srbotkajene in nihče se ne pobriga več za to večinoma je ali praprot. Te parcele leže že leta in leta nedo-čavka proslo nerodno pečevje.

1. Izkoriščanje haložkih pustinj.

In vendar se dade tudi te pustanje prav dobro izkoristi. Najbolj primerno bi bilo seveda, ako bi se v sedanjem času, ko je med drugimi pridelki tudi vino dobilo svojo ceno in je torej denarja nekaj več, tudi ta nerodovitna zemlja nasadila z ameriško trto. To velja osobito za one vinogradnike, ki imajo dovolj travnišča in gnoja, kakor nič manj za one posetnike, ki posedujejo stare, že onemogle ameriške nasade. Na ta način bi nastali prav kmalu zopet novi vinogradi, masajeni z ameriški trtami najboljših od strokovnjakov priporočenih vrst. In ko nam bodo naši sedanji nasadi svojo službo odpovedali, stali bodo ti novi vinogradi v najboljšem stanju. Vsi drugi vinogradi pa bi naj uporabili te puste parcele v prid živinoreji. Kako potrebno in umestno bi bilo ravno za v Haložah živeti manj premožne prebivalce, ako bi se poprijeli resneje živinoreje. Veliko lažje in boljše bi se po Haložah živelo, kajti mleko, sir in maslo je že približno polovica vsakdanjega živeža. Vrhtega še daje živinoreja za vinograde nepotreben gnoj in poveča z njim vsakletne dohodke iz vinoreje. In takozvane krpe (skopane, navadno strme njive po bregovih) bi dajale, ako bi se primerno gnojile z dobrim hlevskim gnojem, marsikateremu z ozirom na živila izključno na Poljanec navezanemu Haložanu potreben izkvež. V slabih vinskih letih, ko uniči mraz ali toča vinograde pa mu pride denar, ki ga dobi za kako tele ali večje živino, ravno prav, ter reši nesrečnega na ta način gospodarskega poloma.

Marsikateri vinogradnik, ki je danes brez glave goveje živine, ki se niti kože preživeti ne more, bi lahko, ako bi porabil svoj neobdelana pusta zemljišča, imel vsaj toliko, če ne več živine, nego marsikateri posestnik na Ptujskem polju.

2. Način izkoriščanja.

Na kateri način bi se pa naj to storilo? Najhitreje, najpreprosteje in kar je glavno, najceneje tako:

Takoj v spomladi, torej koncem meseca marca ali začetka aprila posejaj od deževja premočeno ali zmočeno s s kopnečim se snegom pokrito pusto zemljišče z esparzetnim semenom. Trnje, kopinje, praprot in drugo poručaj. Vse drugo pa prepusti naravi. Prihodnje leto boš že imel vsaj eno košnjo, čez dve leti že dve, ozir. tri košnje. Če pa imaš dovolj domačih delavcev ali pa denarja za dninarje, tedaj pa daj, predno ko posejaš seme, zemljo precej globoko čim globokeje, tim boljše) prekopati, seme pa z grabljami nekoliko zagrebsti. Trud se ti bo sicerno povrnil. Na ta način si v najkrajšem času napraviš iz gne parcele najlepšo travnišče tam, kjer se poprej ni kopinje ni zamoglo rasti.

Predragi vinogradnik! Vem, da mi boš ugovarjal, češ, da ni mogoče, da bi rastle in uspevala na pusti in suhi pečini kedaj kaka boljša trava. Treba je torej, da si ogledava to čudno rastlino nekoliko natančneje:

Esparzete imamo v Evropi, severni Afriki in zmerni Aziji okoli 70 vrst. Naša esparzeta je do 60 centimetrov visoka, večdebela rastlina s 5 cm dolgo skupno cvetov (klas) ter se staja med detelje. Na mnogobrojnih rudičkastih, grahovim cvetom nekoliko podobnih cvetih najdejo ljubke čebelice dobro pasto. Korenina je zelo močna in dolga ter sega globoko

v zemljo; raditega ji ne škoduje ne močna vročina in tudi ne najhujša suša. Ta detelja ljubi se apneno in suho prst, ilovce ne mara. Raste še pa prav rada tam, kjer že lucerni zemlja ne ugaja. S svojim močnim korenem predre vsako lapornato zemljo, če tudi ni globoko predelana, iz česar sledi, da uspeva tudi na golem in pustem pečevju, kjer drugia rastlin ni najti. Da ji pa globoko predelana zemlja bolj prija, je seveda samoumevno. Značilno pri tej detelji je tudi to, da je v prvem letu, ko je posejemo, skoraj ne vidimo; v drugem letu se pa prične zgodaj v spomlad pravi krepki in bujni razvijati. Pokosi se, ko je v najbujnejšem cvetu, t. j. že meseca maja in se zelena polagoma kot „prilez“ pokrmi ali se pa kot taka posuši. Daje nam zelo veliko (5000 do 7500 kg na hektar) jako tečne krme. Pravijo, da je najboljša in najtečnejša izmed vseh detelj. Posebno močen vpliv ima pokladanje mlade sveže esparzete na krave mlaznice. Pri vsem tem se pa ima ta detelja to dobro lastnost, da ne napne živinčeta, kakor se to prav pogostoma pripeti pri pokladanju navadne triletno detelje. Posušena esparzeta izgubi precej na svoji dobrosti, a živina jo še vedno raje zavziva, kakor drugo seno, če le ni bila prestara, torej prelesnata pokošena. V vsakem slučaju je pač trba kositi, ko rastlina najlepše cvete.

3. Razmnožitev esparzete s semenom.

Esparzeta se razmnožuje s semenom. Prav rada se zameša med travo slabih suhih travnikov in pašnikov in na ta način zgosti in vidno zoljša slaba travnišča. Čez 6 ali 7 let začne z esparzeto posejano zemljišče z ozirom na svojo dobroto in rodovitnost zadovati, — esparzeta prične polagoma hirati ali se prevračati v druge manj vredne sorodnice. A to samo tam, kjer se kosi vidno le v zelenem stanju — orej prej, ko vsaj nekaj cvetov popolnoma dozori. V tem slučaju se morajo deteljišča umetno pomlajevati. To se zgodi tako-le: V četrtim ali petem letu se pusti na najvišjem koncu bregovitega deteljišča primeren kos popolnoma dozoreti. Zrela esparzeta se pokosi in poruši. Nato se vrže z grabljami sem: in tje po vsem ostalem travnišču, kjer se je med tem že drugič pokosilo, navzdol. Pri tem delu je v prvi vrsti gledati na to, da se seme kolikor mogoče enakomerno raztrosi po vsem deteljišču. Ali se pa dobro posušena esparzeta takoj na travniku zmlati in se neodlično seme s plevelom vred takoj, t. j. meseca junija ali julija po travnišču poseje. Čez štiri ali pet let se to ponovi itd. Če se pa kosi esparzete še le, ko se običajno kosi seno, t. j. je meseca junija, kar bi pa nikomur ne svetoval, tedaj je že postalo vsaj nekaj semena dozorelega. Pri spravljaju, ozir. grabljenju odpade zrelo seme in se skljuje še isto leto. Na ta način se esparzeta razmnožuje samostojno in nevidno, travnišče ostane vedno enako dobro, se vsako leto pomladi, osobito, ako ga še od časa do časa pognojimo z gnojnico, ali, kar je veliko lažje, z umetnimi gnojili. To nevidno pomlajenje esparzetnih travnikov je menda tudi vzrok, da se imenuje ta detelja tudi „stoltna detelja“ ali „stoltnica“. Tega pomlajenja deteljišča pa ni priporočati, ker izgubi detelja vsled pozne košnje na svoji dobrosti in je taka krma za govejo živino prav nizke vrednosti.

4. Nabava esparzete.

Kakor se iz vsega tega razvidi, je razmnoževanje te za Halože prekoristne detelje torej prav primilivno in po ceni. Vprašanje pa je, kje dobiti seme za prvo sejev. Ker je to seme prav težko dobiti, bi bilo umestno, da v tej zadevi nemudoma priskoči država na pomoč. Priskobiti bi morala vinogradnikom pravočasno po primerne nizki ceni, ozir. brezplačno potrebno množino esparzetnega semena. V slučaju, da bi se ga ne zamoglo nabaviti v zadostni množini, tedaj bi se ga naj oddalo vsakemu vinogradniku narodu vsaj nekaj, n. pr. desetino ali še manj. Nadaljno razmnoževanje je itak brez vsake težave in se prepusti vinogradnikom samemu. Ob enem bi se pa naj vpustal na tozadovne občine, ali pa, kar je še boljše, vsakega narodu deteljnega semena po eden iztis kratkega pouka o večki vrednosti, pridelovanja in uporabi te detelje, kakor tudi v pomladitvi oslabele deteljišče.

Vsak posestnik zgoraj omenjenih pustinj bo gotovo to idejo z veseljem pozdravil. Z veliko hvaležnostjo bo prevzel nakezano mu seme in ga bo tudi prav skrbno posejal na svoje puste zemljišče. Država bi pa storila Haložanom z malenkostnimi stroški (subvencij) nepopisno dobroto.

Na ta prav lahek način bi se na eni strani vzdignila toli potreba živinoreja in z njo ob enem tudi Hložanom toliko ljubljena vinoreja in čebatarja, na drugi strani bi pa pridobili Haložanski hribi na svoji lepoti, kajti prelevile bi se sedanje gote, le tu in tam s kopinjem in srbotjem obrastene vinogredne parcele v zeleno-rudičkaste travnike in pašnike v korist našim Haložanom in nič manj v korist cel našim mladi državi.

krito, da bo celo umaknil vse doslej sklepane mirovne pogodbe, sklenil s prejšnjimi sovražniki poseben mir in za lastno pest, zaveznikom pa odstavil vse ugotovnosti od strani Amerike, ako ne odnehajo. Grožnja je huda, kajti Italija je tako zadržana pri Ameriki, da se ji nikakor ne sme zametiti. Francija je pa sklenila z Nemčijo jako ugoden mir, da ga nikakor ne more pustiti iz rok. Ne preostaja torej drugega, kakor sporazum in vsled tega svetujeta Anglija in Francija Italiji, naj prične zopet obnavravati z našo državo. Italijani pravijo sedaj, da bi sicer radi obnavravali, toda Jugoslovani so tako nepopustljivi, da ni upati povoljnega uspeha. Bili so časi, ko so govornili drugače. Nekoč so Jugoslovani ponudili Italijanom, da bi se z njim dogovarjali, a dobili so odgovor, da je Italija veliko previsoka, da bi sploh kaj govorila z našo državo. Pride čas, ko bodo še znatno odjenjali od svoje visokosti. Res, da je tako napeto stanje neprijetno, toda na vse zadnje imajo Italijani od tega več škode, kakor pa mi in mi lažje čakamo.

Naše Narodno predstavništvo se sestane v Beogradu v sredo, 3. t. m. Na vspeh pride: 1. Naše stališče napram Italiji. 2. Mirovne pogodbe. 3. Volilni zakon in davek na vojne dobičke. Vlado stranke pričakujejo, da bodo imele v državnem zboru večino.

Predsednikom deželne vlade za Slovenijo je imenovan in potrjen iz Beograda dr. Janko Brejc. Novi predsednik je povabil tudi liberalno in socialistično stranko, da stopita v novo ljubljansko vlado. Vstop v Brejčevu vlado so že odklonili socialni demokrati, gotovo jim bodo sledili tudi liberalci. Nova pokrajinska vlada bo toraj obstojala iz samih pristavev. Ljudske stranke.

Italija.

Poseverni Italiji, kjer je največ tovarn in delavstva, ter so vsled tega tudi socialistične organizacije najmočnejše, je v zadnjem tednu zopet silovito izbruhnulo stavkarsko gibanje združeno z nemiri, pretepi in poboji. Pa tudi v zbornici se poslanci večkrat spoprimejo med sabo, ter se z broci in zaušnicami bore za svoja načela. Draginja je velika, lira malo vredna, tujev ni v deželo, ki so v časih prinašali toliko denarja, italijanski delavci ne more v tujino za zaslužkom, ker se stavbniška dela, kjer so največ delali, v večjem obsegu še niso pričela. Nezadovoljstvo torej raste vedno bolj.

Francija.

Na Francoskem je izbruhnul štrajk železničarjev. Kljub splošni stavki, pa vendar le vozijo glavni vlaki. Veliko stavkarskih hujskačev, ki so hujskali železničarje, naj se odrečejo vojaškemu pozivu, so zaprli.

Nemčija.

Nemčija si opomaga. Pričenja se rešne hla po tovarnah v kolikor je to sploh mogoče. Manjka za tovarne premoga in sirovin, oziroma je preskrbovanje zelo težko. Toda izboljšuje se neprenehoma, delavci detajo z vneto ne samo osem ur, ampak tudi znatno več. Na ta način bo Nemčija v razmeroma kratkem času zopet prišla k sebi, s časom pa splošni postala zelo nevarni konkurent v trgovini in obrtni. Splošno mnenje se obraca od skrajno levo strani desni desnici. Pri občinskih volitvah, ki so se vršile v zadnjih časih po raznih nemških krajih, so povzročili takozvani neodvisni socialisti, ki so sorodni ruskim boljševikom, zelo nazadovale. Tudi število glasov zmernih socialistov je znatno padlo. Napredovali su pa po številu glasov znatno nemški nacionalci.

Avstrija.

V Avstriji so tudi začeli usidovati potrebo vojašine. O vojaškem vprašanju se vršijo sedaj pogajanja v dunajskem državnem zboru.

Madžarska.

Madžari so priredili novo komedijo. Ti ljudje so namreč mojstri v političnem komedijantstvu. Sedaj so si izvolili novega upravnika države. Ko so odpravili boljševike, so hoteli zopet udariti na storo pot in postavili nazaj kraljevino. Mislijo so, da bodo s tem kdo ve kako prestrašili entento, zlasti, ker so namignili, da hočejo zopet posaditi na prestol Habsburžane. Toda ententa je odvrnila krako: Ako hočejo imeti kralja, imajo lahko. To je njihova reč, ki nikogar nič ne briga. Samo Habsburžanov ne smejo tmei nikogar. Madžari so bili nekoliko popurjeni, a so vendar pričeli iskati kralja. Prereševali so vse osebe, ki so se jim zdele primerne, a niso našli primerne kandidata. Za tako nevarno in nevhvaležno službo se ni pulil nikdo. Slednjič so sklenili, da bodo izvolili sedanjega načelnika takozvanih belih gard in ministrskega predsednika Hortyja za upravnika države, dokler ne najdejo kralja. Potem so pripravili zastave in cvetje, slednjič izvršili komedijo volitve, ki je seveda izpadla tako, da je bil izvoljen tisti mož, za katerega so že prej pripravili cvetje. Ker niso mogli napraviti komedije s kraljem, so jo napravili brez kralja. Naš seveda taka komedija malo zanima. Bolj kot njihov kralj, so nam sedaj nevarni madžarski vojniški, tihotapci, ponarejevalci denarja in podobna sodruga, ki se iz njihovega oršaga neprestano razliva po naši državi.

Rusija.

Sovjetska Rusija ponuja brzogovne skoro vsem evropskim državam mir. Obljublja, da bo plačala ententi dolg s 60% in vse zaostale obresti. Rusija zahteva zase samo obljubo, da se sosedne države ne bodo vmešavale v njene zadeve.

Politični ogled.

Jugoslavija.

Jadransko vprašanje. V predju vseh političnih dogodkov stoji jadransko vprašanje ali spor

Jugoslavije z Italijo. V zadnjih dneh so se zgodili važni dogodki, čijih uspeh je, da stojimo v tej zadevi zopet tam, kjer smo bili od začetka pred enim letom. Wilson je namreč postal Franciji in Angliji dopis, v katerem ostro obsoja njihovo pristransko in Italijanom prijazno stališče, pravi, da nikdar ne bo priznal takozvane londonske pogodbe in izreče popolnoma od-

Kmetska Zveza.

Naznanila.

Škodi Kmetske zveze se vršijo prihodnjo nedeljo: po rani službi božji v Hočah pri Mariboru na prostoru pred cerkvijo ter v Galiciji pri Zalevu.

Poročila.

Izobraževalni tečaj na Breznem dne 26. februarja se je krasno obnesel. Udeleženci iz vseh sosednjih župnij so z velikim zanimanjem celih pet ur vztrajno poslušali predavanja gg. Žebota in Krajca. Prišli so na tečaj iz Brezna, Remšnika, Marenberga, Mute, Sv. Antona na Pohorju, Ribnice, Sv. Lovrenca, Kaplje in še drugih župnij. Sklenili smo, da spomladi za vse Podravje in Pohorje kar najprej privedimo ženski in dekliški tabor, ki se oktobra 1. l. ni mogel vršiti. Takoj za tem pa se snidejo vsi kršćansko misleči mladeniči Podravja in Pohorja na mladeniški tabor. Pripravljamo se že sedaj na ta dva mladeniška shoda! Zrna, ki so padla na brezniskem tečaju v blaga in dovzetna srca pohorskega ljudstva, pa naj obrodijo tisočeri sad!

Tečaj v St. Jurju ob južni žel., ki ga je priredila Kmetska zveza dne 1. marca, je bil sijajno obiskan. Naši najboljši somišljeniki in somišljeniki iz domače in okoliških župnij so se udeležili v velikem številu tečaja. Trajal je od 9. do 2. ure. Predavala sta urednika Marko Krajca in Franjo Žebot. K sklepu tečaja je govoril vrh okoliški župan g. Rataj. Naše mirno in tiho delo po vseh občinah rodi bogate sadove.

Kalobje. Dne 29. februarja je imela Kmetska zveza pri nas krasno obiskano zborovanje. Zborovalni prostori so bili natlačeni. Govoril je g. Krajca. Povdarjal je zlasti, da Samostojna Kmetijska Stranka ni protestirala proti brezverskemu šolskemu zakonu. S tem je pokazala, da je zadovoljna, če bi se veronauk vrget iz šole in bi Cerkev pri šoli ne bi več smela nič govoriti. Tudi bi jim bilo prav, če bi starši morali pač plačevati šole, pa ne bi imeli pri šoli nikakih pravic. Ravnotako se niso potegnili za volilno pravico kmetskih žen in deklet. Liberalni občinski volilni načrt, ki daje volilno pravico pač mestnim gospem in gospodičam in tudi tovarniškim delavkam, ne pa kmetskim ženam in dekletom, žali ves kmetski stan. In Samostojna, ki se imenuje kmetijska stranka, se ni potegnila za kmetsko ženstvo in ni zahtevala volilne pravice tudi za kmetske žene in dekleta! Seveda tega ni mogla in tudi ne more, ker je sama del fiste liberalne stranke, ki je z volilnim načrtom kmetske ženske tako grdo razžalila! Šod se je vršil prav mirno. V začetku so sicer nekateri pri vratih momljali, pa ko jih je govornik pozval k redu, so uhihili. Prepričani smo, da bodo Kalobčani kakor doslej tudi zanaprej ostali navdušeni in zvesti pristaši Kmetske zveze.

Za Kmetsko zvezo so nabrali na gostiji Reich-Aleksič v Obržu pri Središču 80 K.

Za Kmetsko zvezo je podaril vlč. gosp. Ivan Kotnik, kaplan pri Sv. Antonu v Slov. goricah, 300 K.

Za Kmetsko zvezo so nabrali na gostiji Koren-Kvartič v Starivesi pri Velenju 20 K.

Domača politika.

Zahteve kmetov ormoškega okraja.

Pri seji okrajne organizacije Slovenske Kmetske Zveze za ormoški okraj so se sprejeli naslednji sklepi (resolucije):

1. V vsaki fari se naj takoj za vsakih 50 članov izvolijo zaupniki, ki se javijo takoj tajništvu.
2. Sklene se: Vodstvo stranke se naprosi, da ustanovi čimprej kmetsko zbornico, kakor jo že imajo obrtniki in trgovci.
3. Zahtevamo, da se čimprej izvedejo volitve v parlament.
4. Zahtevamo z vso odločnostjo, da se dinar zamenja za krono al pari, oziroma, da se čimprej popravi, kar se še da popraviti, da mali človek ne bo trpel preveč škode.
5. Ker je bila lansko leto izredno slaba letina, in je draginja vedno večja, doklade občin in okrajev pa so se zvišale za več sto odstotkov, se zahteva, da odpade v prihodnje osebna dohodnina za kmetske posestnike; protestira se odločno proti temu, da davčna oblast ne verjame kmetu, ko napoveduje svoje borne dohodke.
6. Kmetje ormoškega okraja zahtevamo, da se meje na Hrvaško, Medjimurje in v Prekmurje odprejo za govedo in svinje.
7. Vodstvo SKZ zahtevaj od višjega šolskega sveta, da se prepove v šoli učiti otroke sokolsko himno in druge liberalne napeve.
8. Zahtevamo, da se takoj uvede strogi davek na vojne dobičke in se pri tem izloči kmetski stan.

Samostojni in ženska volilna pravica. Ako čitamo oni po vsebini puhli „Kmetijski list“, vidimo, da se niso zavzeli samostojni doslej niti na enem shodu za splošno volilno pravico kmetskega ženstva. Iz tega očividnega prezira političnih pravic ženstvu uvidimo, kaka kmetska prijateljica in prvobornilnica kmetskega prava je Samostojna. Ta samostojna brezbriznost za pravice zaslužnemu ženstvu po deželi pa nam obelodanja samostojno zvezo z liberalci. Ker so liberalci iz strahu pred volitvenim porazom proti volilni pravici kmetskega ženstva, so seve tudi njihovi

bratci — samostojni! Kaj ni tako, gospodje kmetski „prijatelji“: Mermolja, Urek in Drofenik?

Samostojni so se šli pokloniti te dni v Beograd novemu ministrskemu predsedniku Protiču. Izjavili so mu, da niso vezani na nobeno stranko. Svoj čas so se klanjali dr. Žerjavu v Ljubljani. Samostojni so očito lagali z izjavo, da niso vezani na nobeno stranko, ko so vendar liberalni (demokratski) bratje in so tudi v svojem glasilu zagovarjali delovanje prejšnje demokratsko-socialistične vlade.

Nevarnost, resna nevarnost za državo je tajno in javno bratenje Mermoljevcev z najgršimi in najzagrizenejšimi neprijatelji Slovencev in Jugoslavije. Da so začeli Svabi in Paskolovi ljudje ravno sedaj tako drzno in divjaško dvigati glave in nastopati proti slovenskemu kmetskemu ljudstvu, ki je že od nekdanj narodno, je nepobita zasluga samostojnih apostolov. Pozivamo vlado, da napravi red!

Samostojna v zvezi z liberalci in socialisti. To smo že nešteto dokazali. Poglavar Samostojne, nek Konrad Schnuderl, je napravil ovadbo proti tajniku Žebotu, ker je na shodu v St. Petru niže Maribora glede odvzemanja 20% denarja branil koristi in pravice ubogega ljudstva. Ker je Žebot to storil, ni imel Schnuderl nujnejšega opravka, nego da je ovadil Žebota, zavil resnično dejstvo in zahteval, naj se Žebota zapre. In v svoji vlogi je Schnuderl napisal ia-le stavek: „Žebot je govoril proti naši vladi (po domače rečeno: proti liberalni in rdečkarški gospodi), kojo podpira naša Samostojna Kmetijska Stranka.“ — Ali hočete še več! Samostojni generali na shodih tajijo zvezo z liberalci, a njih podglavar v svoji ovaduški ovadbi dr. Žerjavu sam priznava, da so si samostojni in liberalci v najbližji zlahti. Samostojna je podpirala prejšnjo vlado, ki je vzela ljudstvu 20% bankovcev, ki je kriva vedno rastoče draginje, ker je podpirala verižništvo in je določevala vedno višjo carino, ki ni hotela upeljati davka na vojne dobičke itd. — Torej zopet nov jasan dokaz, da so samostojni popolni in strupeni liberalci.

Mermolja taji v „Kmetijskem listu“, da bi bil Paskolo v zvezi s Samostojno in piše, da naj se ne sprejema Paskolovih ljudi v Samostojno. Gosp. Mermolja! Vprašamo Vas: Kdo pa je gonil ljudi skupaj za Vaš shod pri Anderlu? Kdo je napajal sumljive ljudi v svojih kletih in jih navduševal za Vaš shod in za Samostojno? Kdo je na shodu predlagal odbor-nike Vaše stranke za posamezne občine? Kdo je pobiral podpise za Vašo „selbständige Bauernpartei“ v Slatinskem dolu? Kdo plačuje vino pri agitaciji za Vašo stranko? Kdo se je udeležil Vašega tajnega sestanka na Pesnici? Paskolo, Paskolo in zopet Paskolo! To je tisti Paskolo, ki je leta 1914 pomagal tirati narodnega župnika Vida Janžekoviča po nedolžnem po Langentalu nad tri ure daleč za Pesnico, odkoder so ga samo radi tega, ker je bil Slovenec, tirali v graške ječe. To je tisti Paskolo, ki je že davno zaslužil, da se ga iztira iz naših krajev. Globoko, zelo globoko je padel narodni čut samostojnih poglavarjev. O tej zadevi se bomo govorili resno besedo!

Samostojni napadaleci, ki so dne 22. februarja pri Gornji Sv. Kungoti na divjaški način in brez povesda napadli mirne zborovalce Kmetske zveze v šoli, se še sedaj drznejo širiti vest, da so jih naši napadli. Vsi zborovalci pa so priče, da so prišli od samostojnih generalov nahujskani in pijani divjaki oboroženi z gorjaci, železnim drogom in plotnimi plankami nad mirne zborovalce v šoli. K sreči pa so naši reditelji pri vходу v dverano napadalec zavrtili, sicer bi bilo gotovo nekaj naših pobitih na tla.

Imena Samostojne se sramujejo. Dobili smo naslednji dopis: V „Gospodarju“ od 19. februarja so bili navedeni hujskači iz Svečine proti Kmetski Zvezi. Med njimi se je čitalo tudi ime Smonik. Prosil bi, da bi se nanatko navedlo, kateri Smonik je, ker imam v Svečini tudi brata Rudolfa Smonik, ki je pek in se udeležuje shodov Samostojne. Jaz se shodov te stranke še nisem udeležil in nimam zraven nič opraviti. Z odličnim spoštovanjem: Maks Smonik, trgovec in gostilničar v Svečini.

Izjava. Podpisani preklicujemo svoje podpise, katere smo dali Samostojni kmetijski stranki, ker smo pristaši Kmetske zveze, torej nečemo imeti nič opraviti s Samostojno stranko. Dobršek Florijan, Znidaršič Jože, Cesar Andrej, Obrer Franc, Romih Miha, vsi v Golobinjeku pri Planini, dne 23. sveč. 1920.

Gospodarstvo.

Kako sušimo meso?

Velike važnosti, posebno pri gospodinjstvu na deželi, je sušenje prešičjega mesa. Treba je tu mnogo pazljivosti in preizkušnje. Meso ne sme biti preveč in tudi ne premalo slano. Treba je na določeno množino mesa tudi določeno množino soli in za okusno meso določeno mero začimb. Za sušenje se pripravljajo meso na različne načine. Dober in preizkušen je sledeči način priprave:

Za prilično 50 kg mesa se pristavi na ogenj 36 litrov vode, v kateri se raztopi 4 kg soli, ½ kg sladkorja, 20 dek solitra, prideni tej raztoplini 10 dek popra, pest stolčnega koriandra, ravno toliko stolčenih suhih brinovih jagod, malo majarona, 5 srednjevelikih zrezanih čebul, 5 zrezanih glavice česnja in sok 1 limone. Vse to pusti ½ ure vreti, da se dobro prekuha. Ko se do dobra ohladi, vloži meso trdo v kad in sicer večje kose na dno, manjše na vrh ter polj s pripravljeno shlajeno vodo, katera stopi čez vloženo meso, katero obloži šele drugi dan s čistimi, težkimi kamni. Mali kosi se pustijo tri tedne, večji 5 tednov v tej vodi, med tem se mora preložiti meso štirikrat.

Kad naj stoji na ne prehladnem in ne pretoplem kraju.

Predno se obesijo kosi mesa v dim ali v sušilnico, pustimo meso, ko ga vzamemo iz vode, odcediti in obrišimo ga do suhega s čedno in suho rjuho. Zelo je treba paziti, posebno v sušilnicah, da ne pride preveč in prevroč dim na meso.

Koliko časa ostane meso v dimu, je odvisno od ognja, kateri se rabi v kuhinji. Kjer se mnogo kuha, manj časa, kjer se malo kuha, dalje časa. Pri srednjem dimu zadostuje za male kose približno 14 dni, za večje kose 4 tedne. Klobase, katere se kmalu porabijo, se lahko vzamejo čez dva dni iz dima, klobase, katere hočemo hraniti do poletja, pustimo 4-5 dni.

Zapomnimo si! Meso in klobase ne smejo viseti v vročini nad istanjem, temveč v dimu, ki se je že ohladil, drugače dobiš žarko in pečeno meso, ki je škodljivo želodcu. Grda in škodljiva je navada, tujim klobase sušiti na fiziološkem kolu nad pečjo v izbi — posebno kjer spimo. S takim sušenjem se klobase zelo kvarijo in žarije. Ta zelo škodljiva razvada je med Slovenci na bivšem Spodnjem Štajerskem zelo razširjena.

Ko je meso suho, ga je najbolje obesiti na zračnem, suh prostor, kamor ne pridejo muhe in drugi tak mrčes.

Hočeš meso čez poletje ohraniti, povij posamezne kose mesa dobro v seno, zloži v vrečo, zaveži je ter obesi jo na zračnem prostoru, nad vrečo povezni pa staro skledo ali škaf kakor nebo, da ne pridejo mačke in glodavci do mesa.

Tudi s presejanim bukovim pepelom potrošeno suho meso se na zračnem prostoru dolgo ohrani; seveda ga moraš pred uporabo dobro osnažiti s tople vodo in krtačo.

Dobro se ohrani suho meso, katero je nekaj časa v kleti viselo, da je splesnilo. Splesnelo meso obesi pod nebo (škaf, skleda) v podstrešju na zračnem prostoru. Tako meso je „baje“ zelo okusno.

V mestih navadno kupujemo prekajeno meso. Pri kupovanju moramo paziti, da je meso, katero kupimo, dobro. To spoznamo, ako ga prebodemo z iglo do kosti. Če ima igla, s katero smo ga prebodli, prijeten duh, je to znamenje, da je meso dobro; v nasprotnem slučaju pa je skvarjeno.

Ustanavljajte kmetijske podružnice! V vsaki župniji, kjer se ni kmetijske podružnice, je takoj ustanovite! Potrebna navodila dobite pri Slov. kmetijski družbi v Ljubljani. O ustanovitvi obvestite takoj tudi tajništvo Kmetske zveze v Mariboru.

Razglas. Po naredbi osrednje vlade se priobčuje vsem zainteresiranim vrednost in ravnanje: Člen 1. Prepovedano je klanje in prodaja za klanje brejih krav, telic, ovc in svinj, dalje junčkov do 2½ leta, telet in jagnet ženskega spola. Isto velja za teleta moškega spola pod 4 tedni, to je, dokler se jim popek ne zaraste in dokler jim zobovje popolnoma ne predre. Člen 2. Ta določila se ne sme uporabljati na živali, ki se morajo zaklati zasilno. Člen 3. Živino-rejem in delavcem, ki rede živino, smejo politična oblastva I. stopnje dovoliti, da zakoljejo junčke in teleta ženskega spola, ali da jih prodajo za klanje, ako so za to važni razlogi in zlasti: 1. Ako junček ali telica po svojem telesnem sestavu nista sposobna za plemenje. 2. Ako je živinče bolno, s hibo ali v razvoju popolnoma zaostalo. Vendar se to dovolilo ne sme izdajati za teleta, ki nimajo znakov, navedenih v člen 1., odstavku 2. Člen 4. Če se izda tako dovolilo (člen 3), ga je treba zadaj na živinskem potnem listu, ki ga v tem primeru izda samo dotično politično oblastvo, potrditi in v zapisniku živinskih potnih listov označiti v razpredelku za opazke. Člen 5. Prestopke predpisov te naredbe kaznujejo politična oblastva I. stopnje z denarno globo 400 K ali z zaporom 30 dni. Če ta prestopek zakrivi obrtnik, se mu sme razun tega odvzeti obrtna pravica. Člen 6. Ta naredba stopi takoj v veljavo.

Pevzdignimo naše sadjarstvo! Visoke cene našega sadja v zadnjih letih so zapeljale marsikaterega naših kmetovalcev, da je začel obračati svojemu sadnemu vrtu večjo pozornost. Iz istega vzroka je popraševanje po sadnih drevesih tako navadno, da bi komaj par stotisičev zadostovalo, da se ustrže vsem potrebam in željam. Je li pa to tudi prav, se bo li dalo naše sadje vedno tako lahko razpečati, se bomo vprašali? Da, prav je da sadimo, držali si pa moramo vedno pred očmi, da nam bo le fino sadje od najboljših namiznih vrst v poznejših letih donajalo dobiček. Predočiti si moramo, da bomo v par desetletjih pridelali na Slovenskem tako ogromne množine sadja, da ga nikakor ne bomo mogli uporabiti vsega doma, temveč ga bomo morali večji del izvažati. Toda pri tem si nikakor ne smemo domisljati, da bodo odjemalci v poznejših letih ravno tako zadovoljni z vsakim sadjem, kakor dandanes. Pozneje se ne bo dala izvažati vsaka lesnika. Takrat bomo morali gledati, da zadovoljimo naše odjemalce le z najboljšim sadjem, drugače nas bodo prekobili drugi. Takrat nam tudi ne bodo na razpolago take množine denarja, kakor dandanes, paziti bomo morali skrbno na vsak krajear, drugače ne bomo imeli eksistence. Na te čase se moramo pripraviti pa že danes. Naše geslo mora biti: Sadimo le malo vrst, a te dobre. To pravilo nam bo olajšalo oskrbovanje, obiranje in prodajo našega sadja. Sadjarska enketa, ki se je pred kratkim vršila v Ljubljani, je določila, da se bodo pred vsem priporočile za nasad v naših vinorodnih krajih sledeče vrste: Štajerski mašaneolj, Baumanova reneta, Kanadka (za boljše lege), Londonski pepinek, Ciarlamovsky Pisani kardinal in veliki renski bobovec. Vse te vrste so vsega priporočila vredne, uporabne za vsako, tudi gospodarsko uporabo in v nobeni od teh se ne bo-